
Vragen en antwoorden over de toepassing van de 'novel food' wetgeving inzake insecten en levensmiddelen op basis van insecten voor humane consumptie en de evolutie in de volgende jaren

---

Inhoudsopgave

1. Welke status hebben insecten in het kader van de huidige 'novel food' reglementering (verordening (EG) nr. 258/97)?	2
2. Is de situatie vergelijkbaar in de andere Lidstaten van de Europese Unie?	2
3. Is het toegestaan om insecten uit derde landen in België in te voeren in het kader van de tolerantie die België hanteert?	3
4. Wat is de status van insecten in het kader van de nieuwe 'novel food' reglementering (verordening (EU) 2015/2283)?	3
5. Wanneer worden de bepalingen van de nieuwe reglementering van toepassing?	4
6. Is er in een overgangperiode voorzien voor de insecten die op het nationale grondgebied worden getolereerd?	4
7. Wat verandert de nieuwe reglementering op het vlak van de vergunningsprocedure voor nieuwe voedingsmiddelen?	4
8. Wat wijzigt de nieuwe reglementering op het vlak van de toelatingen zelf?	5
9. Wat zal er gebeuren met de toelatingen die op basis van de huidige reglementering werden toegekend?	5
10. Wat is er voorzien voor de traditionele voedingsmiddelen uit een derde land?	5
11. Hoe een aanvraag voor het gebruik van nieuwe voedingsmiddelen indienen?	6
12. Welke informatie moet in een aanvraag voor het gebruik van een insect worden opgenomen?	6

1. Welke status hebben insecten in het kader van de huidige 'novel food' reglementering (verordening (EG) nr. 258/97)?

Er is nog juridische onduidelijkheid over het toepassingsgebied van de [verordening \(EG\) nr. 258/97](#) of hele insecten en bereidingen van hele insecten (bv. pasta op basis van hele wormen) al dan niet als nieuwe voedingsmiddelen moeten worden beschouwd en al dan niet een voorafgaande toelating moeten hebben alvorens in de handel te mogen worden gebracht.

Op grond daarvan hebben de Belgische autoriteiten de commercialisering getolereerd van de 10 volgende soorten hele insecten in menselijke voeding op het nationale grondgebied:

Huiskrekkel	<i>Acheta domesticus</i>
Afrikaanse treksprinkhaan	<i>Locusta migratoria migratorioides</i>
Moriworm	<i>Zophobas atratus morio</i>
Meelworm	<i>Tenebrio molitor</i>
Buffaloworm	<i>Alphitobius diaperinus</i>
Wasmotrups	<i>Galleria mellonella</i>
Amerikaanse woestijnsprinkhaan	<i>Schistocerca americana gregaria</i>
Bandkrekkel	<i>Gryllodes sigillatus</i>
Rups van de kleine wasmot	<i>Achroia grisella</i>
Rups van de zijdevlinder	<i>Bombyx mori</i>

Om deze soorten in de handel te mogen brengen moeten natuurlijk de algemene principes van de geldende levensmiddelenwetgeving worden nageleefd, onder meer de toepassing van de goede hygiënepraktijken, traceerbaarheid, meldingsplicht, etikettering, beheersing van chemische en microbiologische gevaren en de implementatie van een autocontrolesysteem gebaseerd op de HACCP-principes. Voor meer informatie kunt u de [website van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen \(FAVV\)](#) raadplegen.

Voormelde onduidelijkheid is er niet voor bereidingen van delen van insecten en andere insecteningrediënten (extracten bijvoorbeeld). Zij worden wel als nieuwe voedingsmiddelen beschouwd en mogen dus niet zonder voorafgaande toelating in de handel worden gebracht. Dat geldt ook voor insecten die niet op de lijst staan.

2. Is de situatie vergelijkbaar in de andere Lidstaten van de Europese Unie?

Nee. Het toepassingsgebied van de verordening (EG) nr. 258/97 wordt voor de hele insecten anders geïnterpreteerd in de verschillende Lidstaten. Bijgevolg mogen hele insecten en levensmiddelen op basis van hele insecten die op de Belgische markt worden gebracht niet zomaar op de markt in de andere Lidstaten gebracht worden, omdat sommige Lidstaten deze als nieuwe voedingsmiddelen beschouwen.

Er moet bij de bevoegde autoriteiten van de betrokken Lidstaten worden nagegaan welke regels er van toepassing zijn.

3. Is het toegestaan om insecten uit derde landen in België in te voeren in het kader van de tolerantie die België hanteert?

Nee. Volgens recente wetenschappelijke adviezen houden de productiemethoden van insecten in derde landen (landen buiten de Europese Unie) potentiële gezondheidsrisico's in voor de consument. Het voorzorgsprincipe moet dus worden toegepast. Bovendien neemt de nieuwe reglementering de juridische onduidelijkheid weg over de toepassingsgebied van de reglementering. Er werd bijgevolg beslist om die tolerantie niet voor voormelde 10 insectensoorten te hanteren wanneer deze uit derde landen komen. Deze insecten mogen dus niet zonder voorafgaande toelating of notificatie op de Belgische markt worden gebracht. Op die manier wordt een grondige evaluatie van de eerdergenoemde risico's verzekerd.

4. Wat is de status van insecten in het kader van de nieuwe 'novel food' reglementering (verordening (EU) 2015/2283)?

Het toepassingsgebied van de nieuwe Europese [verordening \(EU\) 2015/2283](#) betreffende nieuwe voedingsmiddelen is daarover duidelijk: voor alle voedingsmiddelen op basis van insecten (niet alleen delen van insecten of extracten, maar ook hele insecten en hun bereidingen) geldt de nieuwe 'novel food' reglementering¹. Is er geen bewijs van een significante consumptie in de Europese Unie vóór 15 mei 1997, dan is een voorafgaande toelating nodig om ze op de markt te brengen.

De Belgische overheid en die van de andere Lidstaten beschikken niet over dergelijke significante gebruiksgeschiedenis, zowel voor de 10 getolereerde insectensoorten op de Belgische markt, als voor andere insecten. Bijgevolg moet een aanvraag voor het gebruik van nieuwe voedingsmiddelen worden ingediend opdat ze in de toekomst op de markt gebracht mogen worden.

---

¹ Extracten uit de verordening (EU) 2015/2283:

Overwegende 8) *Het toepassingsgebied van deze verordening moet in principe hetzelfde blijven als dat van Verordening (EG) nr. 258/97. Het is echter gepast om, op basis van wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen die zich sinds 1997 hebben voorgedaan, de categorieën levensmiddelen die nieuwe voedingsmiddelen zijn te herzien, te verduidelijken en bij te werken. Tot die categorieën moeten hele insecten en delen daarvan behoren. (...)*

Artikel 3 – definities

2. Daarnaast gelden de volgende definities:

- a) "nieuwe voedingsmiddelen": *alle levensmiddelen die binnen de Unie vóór 15 mei 1997 niet in significante mate voor menselijke voeding werden gebruikt, ongeacht de datums waarop lidstaten tot de Unie zijn toegetreden, en die onder ten minste een van de volgende categorieën vallen: (...)*
- v) *levensmiddelen bestaand uit, geïsoleerd uit of geproduceerd uit dieren of delen daarvan, met uitzondering van dieren die zijn verkregen volgens traditionele teeltmethoden die reeds vóór 15 mei 1997 in de Unie voor de productie van levensmiddelen werden gebruikt voor zover de levensmiddelen van deze dieren een geschiedenis van veilig gebruik in de Unie als levensmiddel hebben. (...)*

5. Wanneer worden de bepalingen van de nieuwe reglementering van toepassing?

De nieuwe 'novel food' verordening (EU) 2015/2283 werd op 25 november 2015 door de Europese instellingen goedgekeurd. De verordening zal van toepassing zijn op 1 januari 2018, uitgezonderd voor een aantal bepalingen betreffende de gedelegeerde handelingen en de uitvoeringsmaatregelen die door de Europese Commissie moeten worden goedgekeurd.

Vóór het zover is, blijven de bepalingen van de verordening (EG) nr. 258/97 van toepassing.

6. Is er in een overgangsperiode voorzien voor de insecten die op het nationale grondgebied worden getolereerd?

Ja, de tolerantie van het FAVV zal verder toegepast worden voor de 10 betrokken gehele insecten tot de toepassingsdatum van de nieuwe verordening (zie vraag 5).

Gehele insecten en producten op basis van gehele insecten kunnen echter verder op de Belgische markt gebracht worden **op voorwaarde dat een goedkeuringsaanvraag ingediend werd voor de insecten of producten vóór 1 januari 2018**, de toepassingsdatum van de nieuwe verordening. Het op de markt brengen zal dus verlengd kunnen worden totdat een beslissing genomen is voor de ingediende aanvragen. Deze tolerantie is, zoals eerder vermeld, gebaseerd op de juridische onduidelijkheid die bestaat omtrent het toepassingsgebied van Verordening (EG) nr. 258/97.

Het is dus sterk aanbevolen dat de operatoren zo snel mogelijk de aanvraagdossiers voor het gebruik van die insecten voorbereiden.

Het volstaat dat één of meerdere operatoren tijdig een dossier indienen voor een specifiek insect dat momenteel wordt getolereerd of voor een bereiding op basis van een insect dat momenteel wordt getolereerd opdat de overgangsperiode op alle operatoren die dat insect of die bereiding in België op de markt brengen van toepassing is. Het moet echter over hetzelfde insect of dezelfde bereiding gaan als deze in de aanvraag. Als dat niet zo is, moet er een ander dossier worden ingediend.

7. Wat verandert de nieuwe reglementering op het vlak van de vergunningsprocedure voor nieuwe voedingsmiddelen?

In het kader van de verordening (EG) nr. 258/97 moeten de aanvragen voor het gebruik van nieuwe voedingsmiddelen in een Lidstaat worden ingediend die een eerste wetenschappelijke beoordeling uitvoert. Wanneer de andere Lidstaten, naar aanleiding van de eigen evaluatie, bezwaren formuleren bij dat advies, wordt het dossier op Europees niveau behandeld en kan een bijkomende beoordeling gevraagd worden aan de Europese Autoriteit voor Voedselveiligheid (EFSA).

Om veelvuldige evaluaties te vermijden voorziet de nieuwe verordening (EU) 2015/2283 in een gecentraliseerde Europese procedure. De dossiers voor een toelatingsaanvraag zullen systematisch worden ingediend bij de Europese Commissie die een wetenschappelijke evaluatie zal vragen aan EFSA.

Als het oordeel van het EFSA gunstig is, zal de Commissie, in overleg met de autoriteiten van de Lidstaten, een vergunningsverordening goedkeuren en zal het toegelaten novel food in de lijst van de Europese Unie worden opgenomen.

8. Wat wijzigt de nieuwe reglementering op het vlak van de toelatingen zelf?

In het kader van de verordening (EG) nr. 258/97 worden de toelatingen enkel toegekend aan de operator die de aanvraag heeft ingediend. Alle operatoren die een identiek of soortgelijk product op de markt willen brengen, moeten een aanvraag tot wezenlijke gelijkwaardigheid (substantiële equivalentie) indienen in een Lidstaat.

Meer informatie over de te volgen procedure kan worden verkregen via de volgende link: [Informatiebrochure Novel Food: Reglementering en procedures.](#)

Ter vereenvoudiging bepaalt de nieuwe verordening (EU) 2015/2283 dat de toelatingen generiek zullen zijn, d.w.z. dat toegelaten novel foods door alle operatoren op de markt mogen worden gebracht op voorwaarde dat ze de specificaties en gebruiksvoorwaarden naleven die in de toelatingen zijn vastgelegd. Er is één uitzondering: wanneer het toelatingsdossier wetenschappelijke gegevens bevat die door eigendomsrechten zijn beschermd en essentieel werden geacht, kan de toelating van het novel food beperkt worden tot de operator die de aanvraag heeft ingediend. Die bescherming geldt evenwel slechts voor vijf jaar, daarna wordt de toelating generiek.

9. Wat zal er gebeuren met de toelatingen die op basis van de huidige reglementering werden toegekend?

Wanneer de nieuwe verordening (EU) 2015/2283 op 1 januari 2018 van toepassing wordt, zullen alle toelatingen toegekend op basis van de verordening (EG) nr. 258/97 generiek worden. De toegelaten voedingsmiddelen zullen dan door om het even welke operator op de markt gebracht kunnen worden, op voorwaarde dat ze de specificaties en de gebruiksvoorwaarden naleven die in de toelatingen zijn vastgelegd.

10. Wat is er voorzien voor de traditionele voedingsmiddelen uit een derde land?

In het kader van de nieuwe reglementering kunnen traditionele voedingsmiddelen uit een derde land (zoals bijvoorbeeld insecten) met een veilige gebruiksgeschiedenis in het normale voedingspatroon sedert minstens 25 jaar het voorwerp uitmaken van een vereenvoudigde procedure, zogenaamde notificatieprocedure.

De specifieke regels voor de indiening van dergelijke aanvraag moeten nog door de Europese Commissie worden goedgekeurd.

Deze notificatieprocedure kan slechts gevolgd worden na de toepassingsdatum van de nieuwe wetgeving (1 januari 2018) en kan dus niet gebruikt worden om van de overgangperiode, die behandeld werd in vraag 6, te genieten.

11. Hoe een aanvraag voor het gebruik van nieuwe voedingsmiddelen indienen?

Vóór 1 januari 2018, wanneer de nieuwe reglementering van toepassing wordt, moeten de aanvragen worden ingediend overeenkomstig de (EG) verordening nr. 258/97. Meer informatie over de te volgen procedure kan worden verkregen via de volgende link: [Informatiebrochure Novel Food: Reglementering en procedures](#).

Nadat de nieuwe verordening (EU) 2015/2283 van toepassing wordt, moeten de (volledige of vereenvoudigde) aanvragen ingediend worden overeenkomstig de regels die nog door de Europese Commissie moeten worden goedgekeurd.

Wanneer een aanvraag voor het gebruik van nieuwe voedingsmiddelen onder de huidige regeling wordt ingediend, maar de beoordeling op het ogenblik van de inwerkingtreding van de nieuwe verordening niet afgerond is, zal de procedure op basis van de nieuwe regels worden voortgezet.

12. Welke informatie moet in een aanvraag voor het gebruik van een insect worden opgenomen?

Voor de inhoud van een novel food aanvraag moet men zich baseren op de huidige [aanbeveling van de Europese Commissie 97/618/CE](#), die actueel van toepassing blijft:

Meer informatie over de inhoud van de dossiers kan worden verkregen via de volgende link: [Informatiebrochure Novel Food: Reglementering en procedures](#).

Ook is het raadplegen van volgende wetenschappelijke adviezen nuttig:

- [advies van het EFSA over de risico's van de productie en consumptie van insecten](#);
- [Gemeenschappelijk advies van SciCom en HGR over de voedselveiligheid van insecten bestemd voor humane consumptie](#).

Een dossier voor een toelatingsaanvraag moet voldoende specifiek voor een bepaalde insectensoort gezien de evaluatie soortspecifiek is.

Voor meer informatie, contacteer: novelfood@health.belgium.be